

1. Maak de beste route langs de hotspots

De hotspots in en in de omgeving van Hengelo:

Kaamps, Borghuis, Openluchttheater Hertme, Kleigaten van Rientjes, het Weusthagpark, de Houtmaat, buitengebied nabij de Woolder Es en het overstromingsgebied Woolde, Twickel, centrum Delden, 't Genseler, de Joodse Begraafplaats (aan de noordzijde van de Deldenerdijk), het heide/veengebied ten zuidwesten van Beckum, watermolen en oude school van Oele en de omgeving, stroomgebied Hagmolenbeek, het Kluenven, de Markesteen nabij Boeldershoek, het oude wandelpad van Beckum naar de Zevenster, Landschapscamping 't Scharrelhoes, Landgoed 't Stroot, de Waarbeek, sluizencomplex Twentekanaal, de zouttorens, het oude AKZO-spoorlijntje, Kristalbad, golfterrein, FBK-stadion en omgeving, Lonnekermeer.

Voorgesteld is routes te koppelen aan thema's, bijvoorbeeld: markestenen-route, kapellenroute, oude handelsroute, cultuurhistorische route, zouttorenroute, water/bekenroute, erveroute, of een rondje om Hengelo (circa 30 kilometer).

Routes afstemmen op gebruikers: automobilist, fietser of wandelaar.

Koppel routes aan verblijfsplekken, zoals hotels, bed & breakfasts, camperplaatsen, boerencampings en bungalowparken.

Waterrecreatie van de groene brug in Delden naar het sluizencomplex of de jachthaven in Hengelo.

Sommige routes worden beïnvloed door de aanwezigheid van barrières (kanaal, spoorlijn, snelwegen). Hier moeten oplossingen voor worden gevonden.

Inzichtelijk maken wat er in de omgeving te zien/doen is. Als ik een route volg zie ik alleen de hotspots langs die route, maar misschien zitten er in de buurt nog andere interessante hotspots. Hoe maken we dit inzichtelijk?

2. Wat kan er in het buitengebied

Bestaande bebouwing moet economisch rendabel worden om verloedering te voorkomen. Maar wel binnen kaders.

De inpasbaarheid van functies moet "beheersbaar" zijn, er mag geen overlast uit voortvloeien.

Bij voorkeur geen extra bebouwing toevoegen, maar nieuwe functies in bestaande bebouwing.

Functies die passen in het buitengebied zijn:

- (Starters)woningen in leegkomende schure
- Zorgboerderijen
- Bed- en breakfasts
- Hondenpensions
- Depot historische bouwmaterialen
- Kinderdagverblijven
- Flexplekken (voor bijvoorbeeld startende ondernemers)
- Lichte commerciële activiteiten
- Kantoorfuncties
- Koetshuis (in Tweekelo)
- Detailhandel
- Functies die een relatie hebben met de omgeving

Functies die niet passen in het buitengebied zijn:

- Grootschalige recreatie
- Bungalowparken
- Grootschalige toevoegingen (bv. velden met zonnepanelen)
- Activiteiten die niet beheersbaar zijn:
 - Geen toename van bebouwing
 - Geen overlast zoals stank, geluid, verkeer
 - Verkeersveiligheid is belangrijk

Het buitengebied graag zo groen mogelijk houden. Nieuwe (kleinschalige) ontwikkelingen zonder overlast moeten mogelijk zijn, zolang het maar beheersbaar is. Zo mogelijk ongewenste functies weghalen (wat ongewenste functies zijn, is niet benoemd). Denk aan verkeersveiligheid en verkeersoverlast bij nieuwe ontwikkelingen. Voorkom verloedering/verpaupering. Verbied niet alles (hierdoor ontstaat leegstand en mogelijk criminele activiteiten).

3. Het goede boerenerf

Het moet commercieel aantrekkelijk zijn om een boerenerf in stand te kunnen houden, daarom zijn nevenactiviteiten noodzakelijk om voort te kunnen bestaan. Het in stand houden van een erf is financieel zeer kostbaar. Met € 1000,- kun je niets, alle kosten beginnen bij € 10.000,-. Boeren is hard werken en zeker geen goudmijn. Dit is niet erg, vooral niet voor mensen die ermee opgegroeid zijn. Maar om te kunnen voortbestaan zijn nevenactiviteiten noodzakelijk. Het liefst ondersteunend aan het boerenbedrijf. Er moeten wel kaders worden gesteld.

Bijvoorbeeld: Een agrarisch bedrijf en kinderopvang gaan goed samen. De kinderen en de ouders worden meegenomen in het boerenleven. Dit levert veel begrip op.

Sommige panden zijn aangewezen als karakteristiek. Voor karakteristieke panden gelden beperkte gebruiksmogelijkheden, maar kosten veel geld om ze in stand te houden.

Om een boerenbedrijf in stand te houden is een open houding van de gemeente nodig en zouden er meer mogelijkheden moeten zijn om nevenactiviteiten te ontplooiën. Gemeente moet meedenken en het gesprek open ingaan. Niet direct denken in beperkingen, maar soort van omdenken. Kan iets onder bepaalde voorwaarden wèl!?

Kansen voor het goede boerenerf zijn:

- Ouderenzorg
- Kinderopvang
- Knooppuntenerf
- Jongerenhuisvesting
- Energieopwekking op lokale schaal
- Landbouw behouden
- Voedselproductie
- Maatwerk binnen bestaande bebouwing
- Kleine commerciële activiteiten met maximaal aantal personen/arbeiders
- Instandhouding natuurwaarde
- Flexplekken creëren
- Ideeën van de ondernemer/eigenaar stimuleren
- Kleine windmolens of zonnecel op boerderij of bedrijfsgebouw
- Praktijkonderwijs voor historische panden (Ribo)
- Als het ruimtelijk inpasbaar is in het aanzicht van het boerenerf, dan is het geen bezwaar wanneer een schuur een woning of een bedrijfspand wordt
- Maatwerk voor nieuwe woningen
- Nevenfuncties, zoals bedrijvigheid en verhuur toelaten om daarna de afspraak te maken dat met de inkomsten het boerenerf wordt opgeknapt (bijvoorbeeld asbest verwijderen)
- Beeldboeken toepassen in plaats van regels
- Pilot draaien: vrij laten van gebied of erf in bebouwing/keuzes/vernieuwingen.

Bedreigingen voor het boerenerf zijn:

- Criminaliteit (vooral als we niets doen)
- Belemmerende wet- en regelgeving
- Overheid die denkt vanuit risico's in plaats van uit kansen
- Veranderende wetgeving
- Gebrek draagvlak bij erfverandering in omgeving
- Windmolens en zonneparken (windmolens doden veel insecten en kunnen ook nog zorgen voor grondwatervervuiling)
- Gedwongen verkoop
- Beperkende houding van Twickel
- Te beperkte mogelijkheden voor eigenaar wat leidt tot verpaupering van het boerenerf
- Te hoge WOZ-aanslag
- Wegbezuinigen van het boerenerf ten koste van de natuur
- Stroperige procedures

Er kwam ook duidelijk naar voren dat er veel mogelijk is, maar omdat veel zaken al geld kosten moet er wel wisselgeld zijn. Bijvoorbeeld: prima, die houtwal. Daar willen agrariërs best een eindje vanaf gaan zitten, maar wat zien zij daarvoor terug? Prima, die karakteristieke schuur, maar wat zien zij daarvoor terug? Geef mogelijkheden om extra inkomsten te genereren (zonder stroperige procedure) dan willen agrariërs met dat geld hun erf wel opknappen.

4. Ontwerp de perfecte stadsrand

Het uiterlijk van de stadsrand is verschillend en afhankelijk van de locatie, de functie van het gebied en de gebruiker (wandelaar, hondenbezitter, agrariër).

Een harde stadsrand kan ontstaan door een fysieke barrière, zoals een viaduct, een kanaal of een spoorlijn. Maar ook geluidsoverlast kan een stadsrand bepalen. Belangrijk voor een stadrand is de kijkrichting: naar de stad of naar het buitengebied.

Advies voor een perfecte stadsrand is om voortdurend goed contact te hebben met de eigenaren van de aanliggende percelen, op te ruimen, te onderhouden en voldoende doorsteken te maken. Niet alleen ten behoeve van het autoverkeer, maar ook voor wandelaars/fietsers.

Een stadsrand wordt niet alleen bezocht/gebruikt door de direct aanwonende maar ook door bewoners in een bredere zone. Er is behoefte aan meer verbindingen tussen het groen in de stad en het groen in het buitengebied.

Als er houtwallen in een stadsrand voorkomen kunnen die ook in het kader van noaberschap geadopteerd worden door omwonenden. Als een houtwal zich zowel binnen als buiten de stadsrand bevindt dan moet het buitenstadse deel behouden blijven en mag niet worden gekapt. En voor een goede houtwal is sortimentskennis nodig.

Bij een goede stadrand moet duidelijk zijn wat er wel en wat niet is toegestaan. Agrariërs hebben geen problemen met een stadsrand op voorwaarde dat ze niet belemmerd worden in hun bedrijfsvoering.

Een stadsrand kan onderdak bieden aan 'stadsrandverschijnselen' zoals moestuinen, vage bouwwerken, ongedefinieerde rommelplekken, etc. Een perfecte stadsrand wordt begeleid door een fiets/wandelpad, heeft zitgelegenheden en wordt goed onderhouden.

5. Vormgeven aan natuurinclusieve landbouw

Waterberging en peilbeheer

De natuur heeft baat bij het langer vasthouden van water in het gebied. Niet persé door het verhogen van het grondwaterpeil, maar door maatregelen te treffen aan de beken (onder andere de Oelerbeek en Hagmolenbeek). Nu al liggen bepaalde delen van de beek droog. Eén van de maatregelen om water langer in het gebied vast te houden is door één kant van de watergang minder uit te maaien (het water stroomt dan minder snel af).

Het waterschap zou meer moeten overleggen met de inwoners over plekken die snel droogvallen. Zij kennen het gebied het beste. Waar zouden stuwen moeten komen, waar op tijd reguleren, enz. Op die manier kan veel beter geanticipeerd worden op droge perioden.

Landbouw en natuurontwikkeling naast elkaar

Nieuwe landgoederen naast een bestaand agrarisch bedrijf kunnen voor conflictsituaties zorgen, onder andere door de Hinderwet. Een nieuw landgoed moet zorgen voor nieuwe natuur. Maar zet dit het naastgelegen agrarisch bedrijf dan niet op slot? Dit is geenszins de intentie van de mensen die een nieuw landgoed ontwikkelen.

Hoe kunnen 'buren' dit oplossen, terwijl op het niveau van wetgeving zaken vastliggen? Samenwerking tussen burens kan helpen. Voorstel: de landgoedeigenaar helpt de veehouder met land voor begrazing.

Extensief en intensief moeten elkaar niet 'bijten'.

Biodiversiteit

Agrariërs zijn bereid meer te doen aan natuur. Meer/nieuwe natuur creëren op stukjes land die minder opleveren, eventueel met subsidie. Geopperd wordt om bijvoorbeeld een rand van 10 meter langs bepaalde delen van het land te laten huren/gebruiken door een derde (natuurinstantie, gemeente, provincie) en dit in te zaaien met natuurlijke mengsels.

Boeren én gebiedsbeheerders moeten oppassen met monoculturen. Afwisseling in het landschap is belangrijk voor biodiversiteit.

Een maatregel die daarnaast genoemd wordt is het (deels) minder bemesten van percelen.

Inkomsten voor de boer

Er moeten nieuwe verdienmodellen worden gevonden voor agrariërs. Zij hebben vaak al veel geïnvesteerd in intensieve bedrijfsvoering en zullen dus geholpen/gecompenseerd moeten worden als zij meer aan natuurontwikkeling willen doen.

Extensivering van de landbouw is niet alleen iets van en door boeren. Het moet uit de samenleving komen. Een eerlijke prijs voor de producten.

Het moet mogelijk worden gemaakt om meer nevenactiviteiten toe te laten op het erf. Bijvoorbeeld het plaatsen van een tiny house op het erf van de boer (voordeel: er komen mensen op het erf die kennismaken met het boerenbedrijf, draagvlak creëren, huurinkomsten voor de boer die op deze manier geld kan besteden aan biodiversiteit).

Voorbeeld: STAWEL

Een goed voorbeeld voor samenwerking is de Stichting Duurzame Plattelandsontwikkeling Enschede. (STAWEL). Dit is een samenwerkingsverband tussen gemeente en agrariërs. STAWEL stelt zich ten doel om zowel de economische, ecologische als de sociale ontwikkeling van het buitengebied te ondersteunen en te stimuleren. Hengelo kent een dergelijk overlegverband nog niet. Dit wordt wel gemist.

Deze stichting heeft in Enschede bijvoorbeeld een landbouwanalyse uitgevoerd. Dit is een nuttig document. Het zegt precies hoe het ervoor staat met de landbouw in de gemeente en daar kun je als gemeente op anticiperen.

6. Ontwikkel natuur

Landbouw en natuur

Er ontstaat een levendige discussie over enerzijds de stelling 'Landbouw en natuur horen bij elkaar' en anderzijds 'Moderne landbouw is geen natuur meer'.

De boer maakt het landschap

De boeren maken het landschap, zij zijn de hoeders ervan. Het 'kleine ambacht' moet bij de boeren blijven. Handhaaf de kleinschaligheid, de houtwallen.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is een zaak van de agrariërs, gemeente en andere landeigenaren samen. Er zou meer diversiteit moeten zijn in de soortkeuze van bomen. Het maaibeheer kan worden aangepast. Er kunnen lokale mengsels worden ingezaaid in bermen en akkerranden.

Inkomen voor de boer

De boer kan goed voor het landschap zorgen, maar moet wel kunnen verdienen. Dat is lastig als de consument alles zo goedkoop mogelijk wil.

Wat heeft de boer, die natuur wil ontwikkelen, nodig?

Er is behoefte aan goed advies en ondersteuning.

Er zou een duidelijk herkenbaar contactpunt moeten zijn bij de gemeente en andere (overheids)instanties. Een goed voorbeeld daarvan is de Stichting Duurzame plattelandsontwikkeling in Enschede (STAWEL). Dit is een samenwerkingsverband tussen gemeente en agrariërs. STAWEL stelt zich ten doel om zowel de economische, ecologische als de sociale ontwikkeling van het buitengebied te ondersteunen en te stimuleren.

De gemeente moet samenwerken met de boeren bij het opstellen van bestemmingsplannen, zoals nu bij de omgevingsvisie. Als voorbeeld voor goede samenwerking tussen overheid en agrariërs wordt het weidevogelproject in Lattrop (gemeente Dinkelland) genoemd.

Er is tevens behoefte aan meer samenwerking met en ondersteuning door het Landschap Overijssel.

7. De perfecte houtwal

De perfecte houtwal bestaat niet

Soms bestaat een houtwal alleen uit bomen, een andere keer is het struweel, of een combinatie van beide. Verschillende situaties vragen om verschillende vormen. Een houtwal kan fungeren als windkering, veekering, beschutting. Soms is er behoefte aan een transparante wal, waar je doorheen kijkt; een andere keer moet hij juist gesloten zijn. De grondsoort en vochthuishouding bepalen mede de gekozen soorten.

Mooi en waardevol

De aanwezigen erkennen bijna allemaal de waarde van houtwallen, voor de natuur en voor de beleving van het landschap, zelfs als het voor de boer (iets) minder opbrengst betekent (door vermindering benutbare oppervlakte en randeffecten).

Advies en ondersteuning

Agrariërs hebben behoefte aan advies en ondersteuning:

- Bij de aanleg van een nieuwe houtwal: soortkeuze, wat past in de omgeving, hoe leg je een natuurvriendelijke houtwal aan?
- Advies met betrekking tot het onderhoud, dunnen, snoeien.
- Hoe kan je een bestaande oude houtwal het beste in stand houden en onderhouden?

Subsidie voor aanleg én voor onderhoud

Aanleg en onderhoud van houtwallen kost geld. Dat geldt voor de houtwal zelf, maar ook voor de opbrengstderving vanwege minder grond beschikbaar voor productie, schaduw, onttrekken vocht en mineralen. Hiervoor zou opnieuw subsidie beschikbaar moeten worden gesteld.

Het is jammer dat er in Hengelo geen nieuwe contracten voor de Groene en Blauwe diensten meer worden afgesloten. Dit is erg belangrijk voor natuur en landschap.

Suggesties en adviezen voor houtwallen

- Bestaande houtwallen behouden zoals ze zijn.
- Probeer bij landschappelijke inpassing van nieuwe houtwallen zoveel mogelijk de soorten hetzelfde te houden als in de omgeving.
- Van belang is om in de omgevingsplannen een uitgebreide omschrijving te maken van allerlei aspecten van een houtwal (bomen, struiken, breedte, lengte).
- Alle bestaande houtwallen opnemen in de omgevingsplannen, vermelden op plattegrond, met een instandhoudingsverplichting.
- Nieuw aan te leggen houtwallen ook opnemen in de omgevingsvisie/-plannen, in overleg met een landschapsarchitect.
- Bij nieuwe erven: struweelwallen met vlier, lijsterbes, gelderse roos, hazelaar, wilg en berk.
- Open houtwallen bij vlak weiland, dichtere begroeiing bij bosgebied.

Overige suggesties:

- Solitaire bomen in weilanden dragen bij aan natuur- en landschapsbehoud en -ontwikkeling (eik, kastanje).
- Kikkerpoelen.

8. Vul een marktkraam

Het is in feite een logistiek vraagstuk. Wie levert welke producten aan, hoe wordt het vervoerd naar het centrum van de stad, welke pand of welke locatie etc. Er zou eigenlijk een soort businesscase uitgewerkt moeten worden.

Naar de mening van de enige deelnemster (is melkveehoudster) had ze meer interesse van andere agrariërs verwacht om aanwezig te zijn bij deze workshop om ideeën verder uit te

werken. Ze is aan het onderzoeken of ze onder het "merk Twickel" vlees en melk kan leveren. Het blijven neveninkomsten voor haar want de bulk van de inkomsten zullen blijvend uit de melkveehouderij blijven komen.

9. Noaberschap

Opmerkingen, suggesties en vragen

- Door 'import' van buiten komt het noaberschap soms onder druk. In een bepaalde buurtschap (Oele?) is er een welkomstbrief voor nieuwe bewoners. De oude tradities en gewoonten (bv bij begrafenissen en bruiloften) gaan van generatie op generatie over. Als jongeren wegtrekken dreigt dit verloren te gaan.
- Wat is noaberschap precies; is veranderd in de afgelopen decennia. Vroeger was het vooral dat de boeren elkaar konden helpen in tijden van drukke werkzaamheden op het land. Nu is dat allemaal gemechaniseerd en is die noodzaak er niet meer zo. De wens is er wel om met elkaar het contact te (onder)houden. Ook op het platteland zien we de individualisering terug.
- Je hebt elkaar nodig; je helpt elkaar. In een buurt zijn er bv een aantal vrijwilligers die de ouderen in die buurt periodiek bezoeken.
- Er worden door de verschillende buurtschappen leuke dingen samen ondernomen; zoals fietsen (door de mannen), buurtfeest, samen vuurwerk afsteken, het vieren van bruiloften, elkaar bijstaan en helpen bij begrafenissen, pinksterfeest. Mensen zijn trots op hun buurt(schap). En op het feit dat men naar elkaar omkijkt. Er wordt aangegeven dat men als buurt samen wel het groenbeheer in de eigen buurt zou willen doen/overnemen (eigen grip groenbeheer).
- Suggestie om gezamenlijk (voor een aantal huishoudens/buurt) de energie op te wekken (energieneutraal).
- Er is behoefte aan een fysieke plek om samen te komen en elkaar te ontmoeten in de buurt; bv in een gemeenschapshuis of bij iemand thuis. Bestaande plekken daarvoor (beter) benutten.
- Vraag van bewoners hoe ze (beter) gefaciliteerd kunnen worden; hoe weten bewoners wat er is, wat er kan en wie ze daarvoor moeten hebben (kennis en informatie). Hoe kunnen we ons bv goed organiseren richting gemeente? Er is (blijkbaar) onvoldoende kennis van de wegen die men daarvoor zou kunnen bewandelen.
- Buurtschappen zouden ook van elkaar kunnen leren: slim delen, wat kun je brengen/halen, wat mag/kan. Daarover zou een open gesprek mooi zijn.
- Hoe houd je mensen in de buurt betrokken? En hoe houd je ze vast? Misschien is het voor jonge gezinnen aan de rand van Hengelo Zuid wel interessant om naar de school in Beckum te gaan? (Mooi voorbeeld van omdenken).
- Een meneer die in de Hasseler Es woonde, gaf aan dat veel inwoners in die wijk zich betrokken voelen bij Deurningen. In Deurningen kent men een dorpsplan 'mijn dorp 2030' (vanuit gemeente Dinkelland). Appel aan gemeente Hengelo om daarbij aan te sluiten/verbinding te zoeken.
- Het zou mooi zijn als er (meer) afstemming is tussen de activiteiten/festiviteiten in het buitengebied en die in de stad. Dit om niet in elkaars vaarwater te zitten, maar ook om verbindingen te kunnen leggen en begrip te krijgen voor elkaars tradities en gewoonten. Ook ter promotie van het buitengebied. Veel stedelingen hebben geen weet van wat er in het buitengebied is en leeft. En waarom bepaalde dingen zijn (ontstaan) zoals ze zijn. Meer kennis over elkaar levert meer begrip op. Dit kan helpen om ervaren overlast te verminderen. Niet iedereen is bekend met Hengelo Promotie.
- Als iemand in het buitengebied een fysieke verandering wil (bv bouwen van iets) dan is het 'goed gebruik' dat hij daarover zijn naaste burens zelf even inlicht. Dit helpt in het proces.

10. Gezonde en ongezonde omgeving

Opmerkingen, suggesties en vragen

- Overlast door eiken processierups
- Gebrek aan biodiversiteit door gebrek aan bloemen in de berm en alles "plat" maaien door de gemeente
- Lichthinder door reclame-uitingen, waarom moet lichtreclame midden in de nacht op een leeg industrieterrein branden
- Overbodige straatverlichting weghalen, afstand tussen lantaarnpalen vergroten
- Afsteken van vuurwerk afschaffen

- De Kettingbrugweg is gedeeltelijk een zandweg, in de zomer veel stofoverlast en 's winters modder. Kan hier niets aan worden gedaan (weg afsluiten?). Ook hinder van sluipverkeer.
- In de Woolderes soms overlast van houtstook, niet bekend wie de stoker is
- Wordt de waterkwaliteit van vijvers onderzocht i.v.m. kinderen die op en in het water spelen met bootjes e.d.
- Wordt een terrein waarvan de bodem ooit (functiegericht) gesaneerd is nog gemonitord (bijvoorbeeld Old Ruitenborgh)
- Vervuiling in en rondom de kleigaten van Rientjes (door storten van(bouw)afval);
- Maaien langs watergangen gebeurt in opdracht van het waterschap, waarom gebruikt men grote en zware maaimachines (maken veel stuk)
- Fijn groen gebied bij kinderboerderij (Weusthagpark) en Kristalbad.

11. Beweeg meer

Opmerkingen, suggesties en vragen

- Aandacht voor routing voor recreatieve gebruikers van openbare ruimte (zowel fysiek met bordjes als mogelijk ook digitaal via apps).
- Niet te veel nieuwe zaken bedenken. Maar bestaande zaken/plekken gebruiken/verbeteren.
- Veel routes lopen over dezelfde wegen. Zou mooi zijn om nieuwe paden/wegen te gebruiken (bijvoorbeeld langs boerenerven als dat kan/mag. Tip om daarvoor draagvlak te creëren via 'bekenden' uit de buurt zelf).
- Wat kun je (meer) met het retentiegebied?
- Up to date maken van (wandel/beweeg)netwerk.
- Kijk naar kansen voor (meer) bewegen bij geplande /te plannen fysieke veranderingen (koppelkansen).
- Lunchwandelingen door buitengebied bevorderen bij bedrijven (in sommige gebieden is het niet aantrekkelijk of veilig om te lopen; wat zou je daaraan kunnen doen)
- Mogelijkheden voor digitale (beweeg)apps bijvoorbeeld: geocatch/GPS tour. Is ook leuk/aantrekkelijk voor kinderen/jongeren.
- Rustplekken, speelaanleidingen/mogelijkheden, watertappunten, blote voetenpad, bezinningsplekken. Allemaal moet het wel aangepast zijn aan de omgeving en passen in die omgeving.
- GGD wil graag (blijven) meedenken.
- Gebruik maken /stimuleren van bestaande mooie plekken zoals theetuin Twekkelo, landgoederen etc.
- Een en ander moet geen overlast geven voor de bewoners van het buitengebied; passend in landschap.
- Aangepaste routes voor diverse leeftijden, bijvoorbeeld een pad van 500 m of 1000 m. Dit voor de mensen die niet ver kunnen wandelen (kleine kinderen, ouderen).

12. Energie voor Hengelo

NB: Er zijn 2 workshops georganiseerd voor Energie voor Hengelo.

Workshop 1

Bij de 1^e workshop waren er een 10-tal deelnemers die met elkaar in gesprek gingen over de opgave aan de hand van een aantal vragen.

Daarna ging de groep uit elkaar en gaven input op de voorwaarden voor wind en zon.

Wind

Vanuit perspectief bewoner:

Slagschaduw: Altijd voorkomen

Geluid: Afstand tot woningen <40 dB

Veiligheid: Voldoen aan de wettelijke eisen

Zicht: Plaats ze dicht bij de gebruiker. Daarnaast plaatsen op industrieterreinen, langs hoogspanningsmasten en snelwegen. Kleur is ook bepalend, wit valt minder op.

Vanuit perspectief recreant:

- Kan negatief effect hebben.
- Recreant kan ook om fietsen

Vanuit perspectief natuur:

Veiligheid: Effecten voor vogels en insecten, daarbij wordt wel de vraag gesteld of de effecten van windmolens op vogels en insecten erger zijn dan snelwegen

Vanuit perspectief landbouw (boer):

Algemene: Opbrengst derving. Voor de boer is het belangrijk dat windmolens minder landbouwgrond vraagt

Zicht: Zet ze in de wijk zelf

Overige thema's en opmerkingen:

- Dubbel gebruik wind en zon
- Participatie volgens Limburgs model: Laat inwoners mee profiteren, 50% (financiële) participatie en geen commercie
- Energie bezuinigen voor iedereen
- Voor industrie en bedrijven zon op dak
- Tweekelo biedt een pilot aan voor kleine opstelling van een windmolen

Zonneveld

Vanuit perspectief bewoner:

Zicht afgeschermd: Dicht bij woningen en bedrijven, want dan zie je ze minder
Maak ook een afweging op grond van efficiency

Zicht ontworpen: Beter voor omwonenden

Bodemgebruik: Langs alle snelwegen

Vanuit perspectief recreant:

Zicht afgeschermd: Lage houtwalletjes

Zicht algemeen: In de uitloop gebieden

Vanuit perspectief natuur:

Natuur: Niet toegankelijke hoeken en plekken

Vanuit perspectief Landbouw (boer):

Zicht afgeschermd: Rand van industrie gebieden
Arme voedingsbodem, waar een boer niet wil boeren

Zicht ontworpen: Niet in buitengebied

Bodem gebruik: Geen landbouwgronden
Voor boer prijsopdrijving door schaarste/voedselrijke gronden

Algemeen: Boer vrij laten om zelf keuzes te maken
Verpest buitengebied niet door plaatsen van panelen

Algemene opmerkingen:

- Leg daken vol van bedrijven en industrie vol
- Zelf voorziend
- Winstdeling bewoners en omwonenden, geen commercie
- Pilot in Tweekelo, kleinschalig, onrendabele top

Workshop 2

Voor de 2e workshop was beduidend meer belangstelling en waren er ca. 25 deelnemers aanwezig. Aan het begin kwamen er aan de hand van een aantal vragen kritische opmerkingen, dat elektriciteit ook met kernenergie opgewekt kan worden. En ook werd geopperd dat waterkracht een mogelijke bijdrage zou kunnen leveren. Uitgelegd dat er onderzoek is geweest naar de mogelijkheden voor waterkracht en dat Hengelo nauwelijks potentie heeft. Tevens werd de vraag gesteld of er bij opwek via wind en zon ook gekeken wordt naar de footprint. Er ontstond een discussie over nut en noodzaak van grootschalige opwek.

Daarna ging de groep uit elkaar en gaven input op de voorwaarden voor wind en zon

Wind

Vanuit perspectief bewoner:

Slagschaduw: Geen

Geluid: Eén deelnemer gaf aan dat windmolens ziekmakend zijn en ze niet geplaatst moeten worden. Een aantal mensen gaven aan dat je ook aan geluid went. Als voorbeeld werd het spoor genoemd, waar je gewend raakt aan treinen en dat je deze op den duur niet meer hoort.

Zicht: Over dit punt was niet iedereen het over eens. Sommige mensen gaven aan geen windmolen te willen, terwijl het voor anderen niet uit maakt. Daarbij werd wel opgemerkt dat windmolens op langere afstanden ook vanuit de woonbuurten zichtbaar zijn en dat er daarom niet alleen vanuit perspectief van buitengebied gekeken moet worden.

Vanuit perspectief recreant:

- Voor de recreant maakt het niet uit, omdat die toch weer weg gaat
- Wel op veilige afstand
- Niet in natuurgebieden

Vanuit perspectief natuur:

- Een aantal mensen waren niet tegen en vroegen zich af waarom je ze niet in de natuur zou plaatsen.
- Volgens normen Flora en fauna Wet
- Wettelijke kaders hanteren
- Effecten voor vogels en insecten, daarbij wordt wel de vraag gesteld of de effecten van windmolens op vogels en insecten erger zijn dan snelwegen

Vanuit perspectief landbouw (boer):

Algemene: Ook hierover was er één deelnemer uitgesproken dat ze er niet moeten komen

Waar wel:

- Langs snelwegen
- Bij Twence en Westermaat
- Kijk vooral naar de kruispunten van de A35 en A1
- Op bedrijven terrein
- Zelf stappen nemen om aanzicht te behouden
- Kijk ook naar energie opslag

Overige thema's en opmerkingen:

- Zet in op energiebesparing
- Gebruik daken

Zonneveld

Vanuit perspectief bewoner:

Zicht afgeschermd: Boven A1

Bodemgebruik: Begin eerst op grijs gebieden
Geen windmolens in buitengebied
Geen zonnepanelen in buitengebied

Vanuit perspectief natuur:

Zicht afgeschermd: In Hengelo op vervulde grond, met groen er omheen
Op bedrijfsdaken

Vanuit perspectief Landbouw (boer):

Zicht afgeschermd: Op daken van gebouwen
Binnen en buiten de buitengebied
Ook industriegebied

Algemene opmerkingen:

- Mogelijkheden aardwarmte, kernenergie, waterkracht
- Identificeer minst waardevolle gebieden voor biodiversiteit en voedsel voorziening
- Foodprint zonnevelden versus windmolens
- Negatieve invloed zonnepanelen op, gezondheid, brandgevaar en natuur

Conclusie: in input die inwoners gaven tijdens de workshops waren heel uiteenlopen.

Er is geen duidelijk beeld naar voren gekomen aan welke kader voldaan moet worden voor zonnevelden en windmolens

Waar wel overeenstemming over is dat er energie bespaard moet worden, daken benut moeten worden voor opwek van energie via zonnepanelen en veel bezoekers gaven aan dat wettelijk kader gevolgd moet worden.

13. Energie voor je huis

Zelfvoorzienend zijn

- Geeft een goed gevoel
- Goed voor het milieu
- Zelf kunnen kiezen
- Zorg voor opslag als er geen zon/wind is (accu's met mogelijkheid om snel op te laden)
- Heel veel mensen kunnen het nog niet betalen om zelfvoorzienend te worden

Waarom zou het niet lukken?

- Te duur
- Te ingewikkelde techniek (voorbeeld van een niet goed functionerende warmtepomp wordt genoemd)

Slimme combinaties maken

- Gebruik wat al beschikbaar is
- Boerenerven: gebruik de warmte uit de stal voor verwarming van het huis -> circulair
- Lokaal (op eigen erf) gebruik van mestvergisting? -> circulair
- Gemeentegrensoverschrijdende samenwerking, bijvoorbeeld Deurningen/Dalmeden makkelijker maken.

Vermindering energiegebruik

- Denk niet alleen aan verduurzaming van energieopwekking, maar ook aan manieren om minder energie te gebruiken.
- Bijvoorbeeld passief huis: sta open voor nieuwe ideeën, zoals nieuwe vormen van passief huizen, laat inwoners mee profiteren van opbrengsten van energieopwekking die benut kunnen worden voor duurzaamheid (positieve spiraal).

Faciliterende houding van de gemeente

- Zorg voor één gemeentelijke contactpersoon per casus en laat diegene een integraal antwoord geven. Zorg voor afstemming binnen de gemeente (en kom niet met verschillende 'deelantwoorden' op grond van verschillende regelgeving).
- Bestaande wet- en regelgeving beperkt soms te veel, zorg voor experimenteerruimte. Een vergunning zou makkelijker te verkrijgen moeten zijn (de vraag hoe je zorgt voor afstemming met de buurt wordt niet echt beantwoord).

- Leg als gemeente de kaders vast en geef mensen daarbinnen de ruimte om het zelf in te vullen. Stel samen eisen aan het initiatief, in goed overleg.
- Verbindende rol van de gemeente: Kan de gemeente de samenwerking tussen inwoners stimuleren? Zorg voor een 'marktplaats' waar iemand het dak van zijn stal aanbiedt aan iemand anders die daar zonnepanelen op wil leggen.
- Ondersteun initiatieven uit de samenleving.

Financiën

- Subsidie? Gebouw gebonden financiering, daar hebben volgende eigenaren ook voordeel van.

14. Verhalen en tradities in het buitengebied

Verhalen en tradities

- Touwtrekken en de touwtrekvereniging in Oele
- Verhaal van de watermolen van Oele. Oorspronkelijk waren er 2 watermolens: één onderslagmolen en één oliemolen
- Beckum maisstad. In 2016 bestond Beckum 750 jaar. Na WO II is de maisteelt in Nederland begonnen in Beckum
- De freules van Beckum
- Verhaal van Twickel
- Havezate Hof van Altena
- 't Kluenvan
- Zouttorens: Ooit waren er 75 zouttorens, nu zijn er nog 7 over. De meeste daarvan staan in Hengelo en enkele in Enschede. Elders in Nederland komen ze niet voor. Drie van de bouwwerken zijn Rijksmonument, allen hebben ze het predicaat 'karakteristiek'. Ten behoeve van het spoorfietsen wordt één toren verplaatst. Hoewel historisch niet juist, blijft het gebouw daardoor wel behouden.
- GOLS: In het verre verleden werd door fabrikanten uit de Achterhoek en Twente een spoorlijn aangelegd voor de aanvoer van kolen uit Salzbergen (Ruhrgebied). Die ene lijn groeit daarna uit tot een netwerk van lokaalspoorlijnen. Hierop wordt met lagere snelheid gereden waardoor de aanleg eenvoudiger en goedkoper is. Dit netwerk staat bekend als GOLS; de Geldersch-Overijsselsche Lokaalspoorweg Maatschappij. Naast de spoorlijnen werden bovengrondse telegraafverbindingen aangelegd waaraan later ook de stroomvoorziening werd toegevoegd. In het centrum van Hengelo lagen 2 stations naast elkaar: één voor de GOLS spoorlijnen uit het oosten, en één voor het NS-spoor vanuit het westen. De goede bereikbaarheid van Hengelo was voor AKZO één van de redenen om zich in Hengelo te vestigen.
- Spoorfietsen: Inmiddels is het oude AKZO-lijntje niet meer in gebruik. Sinds enige tijd wordt het gebruikt als spoorfietslijntje. Het recreatieve spoorfietsen wordt gecombineerd met cultuurhistorische elementen als een zouttoren en een wagon. Wens is om het spoorfietslijntje (weer) door te trekken tot het voormalige station Boekelo maar hiertegen bestaat op dit moment nog weerstand. Tip: koppel het spoorfietsen aan het FBK-stadion en het Watertoreng gebied met park-omgeving. Hierdoor kan een groot aaneengesloten recreatiegebied ontstaan. Dit wordt nog verder versterkt als het MBS-spoor vanuit Boekelo via bijvoorbeeld een oude bailey-brug over de A35, verbonden kan worden met Haaksbergen.
- Het torentje in de vijver in Driene
- De snelwegen: De huidige A1 deelt Hengelo in 2 delen. Aanvankelijk was het de bedoeling om noordelijk van Hengelo een snelweg aan te leggen; de A36. Ten oosten van Hengelo (en oostelijk van Driene) was een instituten zone gedacht en de A18. Die zou de verbinding vormen tussen de A36 en de A35. Uiteindelijk is die A36 nooit aangelegd, net zomin als de instituten zone (vw het vele kwelwater). Speelde rond 1968.
- De oude grenzen van Lonneker en Weerselo binnen het huidige Hengelo
- De markestenen
- De oude handelsroutes (over de Bornsedijk, over de Oude Postweg en de route vanuit Deventer, via Delden en Beckum en Enschede naar Münster).

15. Tweekelo

Doelen en ambities

We beginnen de workshop met een inventarisatie van de doelen en ambities van alle aanwezigen voor Tweekelo. Na een gezamenlijke bespreking ontstaat er een beeld waar overeenstemming over lijkt te zijn:

- Tweekelo ontwikkelen als aantrekkelijk groen hart tussen Hengelo en Enschede.

- Waar stedelingen/recreanten gastvrij worden ontvangen. Met als achterliggende redenen:
 - Leveren van een bijdrage aan economische draagkracht van het gebied
 - Vergroten van begrip en waardering voor het gebied
 - Stimuleren van een gezonde levensstijl (verblijven in het groen)
- De focus moet liggen op kleinschalige recreatie met als doelgroep de stedeling die op zoek is naar rust, ruimte, groen en ontspanning. Wandelen, fietsen en recreëren vanuit de stad, en kantoormedewerkers uit aangrenzende bedrijventerreinen die tijdens de lunchpauze even een ommetje maken in Tweekelo.
- Maar ook alle ruimte geven aan activiteiten van de eigen bewoners: wonen, leven en ondernemen. Dit houdt het gebied levend.
- Uitgaan van de eigen kenmerken en kwaliteiten bij verdere ontwikkeling van het gebied.
- Ontwikkelen en verbinden van natuurgebieden en ecologische hoofdstructuur door middel van verschillende kleine natuurlijke corridors door het gebied.

Overige aanvullende aandachtspunten en suggesties

- Stad en platteland gaan goed samen, er is begrip voor elkaar.
- Kleinschaligheid/recreatie moet zo blijven, Geen massatoerisme. Recreatieve wandel en fietspaden kunnen worden verbeterd. Ruiterspaden zijn er maar kunnen worden uitgebreid.
- Prachtige bestaande kwaliteiten die we moeten behouden, deze kwaliteiten zitten vooral in landschap en erfgoed.
- Goed voor wonen/werken en recreëren; Bestaande boerderijen moeten we in stand houden; Meer samenhang tussen economie en ecologie.
- Nu ook al veel fietsers en wandelaars van stad naar Tweekelo. Stedelingen meer motiveren naar gebied te komen.
- Rentmeesterschap: behoud gebied voor toekomstige generaties. Noaberschap staat hoog aangeschreven en moeten we koesteren.
- Wegen zijn slecht en onveilig, er is veel sluipverkeer en vrachtverkeer. Meer verbodsborden voor vrachtwagens, bijvoorbeeld ook bij de Waarbeek. Wegen zijn niet toegankelijk voor minder validen (o.a. ook scootmobiel).
- Het wordt gewaardeerd dat de gemeente voor deze workshop het gehele gebied Tweekelo heeft genomen en dus niet de gemeentegrenzen heeft gehanteerd. Beleid Enschede en Hengelo beter op elkaar afstemmen.
- Spoorfietsen brengt Tweekelo veel (o.a. stedelingen naar het gebied, beleefbaar maken landschap, zichtbaar maken historisch erfgoed), maar leidt soms ook tot overlast. Er zijn plannen voor uitbreiding maar die moeten wel passen bij de doelen voor het gebied. Dus kleinschalige recreatie, geen grote groepen, geen overlast/alcohol/muziek en geen avondritten. Het moet beheersbaar blijven zodat overlast voorkomen kan worden. Hiervoor worden ook al stappen gezet (o.a. picknicktafel verplaatsen, contract met fietsers, controle bij trekkershutten).

16. Driene

Verkeer

Kettingbrugweg is een zandbank, veel modder bij regenval. Dit is geen weg van deze tijd. De oplossing hoeft niet gezocht te worden in het asfalteren van de weg maar misschien kinderkopjes. De wegen in Driene zijn over het algemeen mooi maar er wordt veel te hard gereden vooral op de Morshoekweg. Daar vragen de bewoners meer handhaving van de gemeente Hengelo.

Nieuwe ontwikkelingen

Kleinschaligheid is in Driene zeer positief. Dat moet zo blijven. Wat jammer is dat er houtwallen verdwijnen. We moeten voorkomen worden dat er te veel landbouwpercelen worden samengevoegd.

Natuur

Natuur en landbouw kunnen moeilijk naast elkaar bestaan in dit gebied. Voorgesteld is om samen een oplossing te zoeken. Is het een idee om in elkaars keuken te kijken en elkaars bedrijf te bezoeken? Dan kunnen we zien wat iedereen doet en van elkaar te leren.

Recreatie

- Er zijn al heel veel mooie rustpunten. Deze worden helaas slecht onderhouden;
- Misschien kan er een "kabouterpad" komen
- Er zijn al heel veel mooie fiets – en wandelpaden
- Is het mogelijk dat de gemeente Enschede en Hengelo meer gaan samenwerken met betrekking tot recreatie

Opmerkingen, suggesties en vragen

- Zoek verbintenis met Driene Enschede en de directe omgeving. Het is één historisch gebied
- Toegankelijkheid verbeteren:
 - Kettingbrugweg-Steenrietweg richting natuurgebied Kristalbad
 - Dit moet goed onderhouden worden en een leuke speelgelegenheid zijn en blijven voor de kinderen
- Sluiproute verminderen (Drieneresweg)
- Afsluiting door middel van paal tussen Hengelo en Enschede (Bosweg) daar veel gespuis
- Lantaarns langs de Drienerschoolweg wordt gemist
- Zeer gevaarlijke situaties Pentropsdijk/Oldenzaalsestraat. Fietsers laten oversteken bij de stoplicht China Tuin
- Natuurinrichtingsvisie opstellen
- Onderhoud sloten bij onverharde wegen (bijvoorbeeld Veldschotenweg)
- Veiligheid Pentropsdijk/Zwavertsweg/Nieuwe Grensweg. Apart fietspad maken en 30 km weg
- Doorgang Nieuwe Grensweg (paaltjes) meer controle
- Ruiterroutes/kinderroutes
- Zorg dat kinderen ook buiten uitgedaagd worden bijvoorbeeld in het Lonnekermeer (speeltoestel/speurtocht). Inspiratie halen uit Hof Espelo/Oostenrijk
- Toekomstbestendige biomoestuinen en bijenhouderij in samenwerking met naastliggende landbouw
- Drienerschoolweg 4-5
- Verkeersveiligheid. Met name kruising Laan van Driene-PC Hoofllaan
- Snelheidsbeperking Drieneresweg (verkeersdrempel)
- Samenspraak bevorderen tussen Landschap Overijssel en gebruikers grond, natuur en bio tuinders
- Inspelen op demografische ontwikkeling: vergrijzing en verjonging moet in balans komen
- Verbinding stad en Driene
- Wandelpad doorgang bevorderen
- Voetgangers en fietsbruggen over koppelleiding

17. Buitengebied Noord

Verkeer

- Borgmanweg mag wel wat rustiger, er wordt hard gereden. Mogelijkheid voor een paal? Ontsluiting is mogelijk via de Vliegvelddstraat.
- Wegen worden steeds verder verbreed, daardoor meer onveiligheid.
- Bewoners willen geen ontsluiting vanuit Borne, Deurningen, Dalmeden etc via Hengelo Noord. Dus de wijken niet ontsluiten via het buitengebied. Zelf willen ze wel graag via de wijken de stad in kunnen rijden.

Ontwikkelingen

- Algemene tendens is dat bewoners liever geen ontwikkelingen zien, want dat geeft namelijk alleen maar overlast.
- Bij het toepassen van de Rood voor Rood regeling, nieuwe ontwikkelingen op het erf (zoals bijvoorbeeld VAB) moet er voldoende afstand tot boerenbedrijven in acht worden genomen. De regels zijn bedoeld om buitengebied leefbaar te houden. Pas de regels goed toe en handhaaf als dat nodig is.
- In Dalmeden wordt gebouwd. Afstanden tot de agrarische bedrijven moeten in acht worden genomen. Graag meer dan de wettelijk voorgeschreven afstand. Door een grote buffer tussen de landbouw en de woningbouwontwikkeling is er geen sprake van overlast.
- Agrariërs hebben veel overlast van honden die worden uitgelaten. Loslopende honden leiden tot onrust bij het vee en mogelijk tot neospora.
- Er worden takken op de weg gegooid (baldadigheid).

Tip voor een workshop: hoe gedraag ik me als stedeling in het buitengebied.

Natuur:

Er is geen begrip voor het maaibeleid. Bermen helemaal kaal gemaakt, terwijl ze net prachtig in bloei staan. Dit is zeer ongunstig voor de bijen.

Economie

Graag het hele buitengebied voorzien van Glasvezel.

Andere functies

Buitengebied Noord is een erg belangrijk landbouwgebied. Dat gaat boven alle andere functies. Indien andere functies gewenst zijn, zoals bijvoorbeeld natuurontwikkeling of recreatie dan dienen de agrariërs daar financieel voor gecompenseerd te worden.

Er wordt opgemerkt dat het dorp Deurningen veel voorzieningen heeft die goed te gebruiken zijn door bewoners van Hengelo Noord (Dalmeden, Hasseler Es). Als voorbeeld wordt genoemd de school, sportverenigingen en ook de kerk.

18. Woolde

In dit deelgebied gaan de inwoners van het buitengebied en de inwoners van de aangrenzende woonwijken goed met elkaar om. Ze accepteren van elkaar dat er wel eens wat overlast is.

Landschap

Tendens van de workshop: Mensen zijn erg tevreden. Ze willen graag dat de kwaliteit van het gebied behouden blijft. Het huidige landschap is prachtig, hier mogen geen bouwontwikkelingen plaatsvinden.

Natuur

- Een agrariër geeft aan dat Twickel van hun vraagt om te gaan boeren met natuur. Ze geeft aan daar niet blij mee te zijn maar ziet wel in dat het gewoon meer die kant op zal moeten gaan. Dit gebied leent zich voor ontwikkeling van natuur en landschap.
- De bermen moeten goed worden onderhouden.

Milieukwaliteit/gezondheid

- Bewoners geven aan dat ze bij westenwind geluidsoverlast ervaren van de A35. Bewoners vragen naar de situatie omtrent fijnstof. Doet de gemeente aan metingen en monitoring?
- Er is sprake van geluidsoverlast door de treinen. Prorail zou schermen moeten plaatsen, nu afkaatsing van het geluid op scherm aan één zijde van de spoorbaan.
- Mensen maken zich zorgen over de hoogspanningsmasten/leidingen in het gebied. Effect op de gezondheid is onbekend. Vragen of de hoogspanningsleidingen verplaatst gaan worden.

Recreatie

Voorgesteld wordt om het routenetwerk uit te breiden. Prachtig gebied, maar slecht ontsloten. Routes moeten duidelijker worden aangegeven. Dit is echt een kans!

Nieuwe ontwikkelingen

Er moet worden voorkomen dat het gebied verandert. Het is goed zoals het nu is. Daarom geen zonneparken in Woolde. Wel kunnen de verschillende erven zelf verduurzamen.

19. Oele Beckum

Wonen

Jeugd behouden in buitengebied. Meer leefbaarheid buitengebied door aanvullende woonmogelijkheden bij landbouwbedrijven. Kinderen op boerenbedrijf woonmogelijkheden geven. Woningen toevoegen in buitengebied zonder dat dit consequenties (onder andere milieubeperkingen) heeft voor boeren bedrijven. Knooperven.

Behoud

Niet gericht op ontwikkeling maar behouden van de huidige karakteristiek en combinatie tussen landbouw, natuur en de overige op dit moment aanwezige functies.

Gemeenschapszin

Versterken van de huidige verbanden in de buurtschappen. Ontmoetingsplek in de kleine kernen als verzorgingsgebied voor het buitengebied.

Landbouw

Versterken combinatie natuur en landbouw. Landgoederen integreren in boerenbedrijven. Bestaande boeren ook goede woonmogelijkheden bieden (meeste regels zijn nu gericht op stoppers zoals rood voor rood). Extensivering van landbouw vraagt om een groter areaal, dat staat op gespannen voet met de ontwikkeling van nieuwe natuur. Beide vragen ruimte.

Nieuwe activiteiten

Mogelijkheden voor nieuwe activiteiten waarbij als randvoorwaarde wordt aangegeven dat dit niet ten koste mag gaan van de leefbaarheid, rust en verkeersveiligheid.

Verkeersveiligheid

Mogelijkheden voor uitwijken op de wegen in buitengebied in verband met landbouwtrekker en vrachtverkeer. Wegen zijn (te) smal. Sluipverkeer te snel en te veel in relatie tot veiligheid voor fietsers. Drukke op Haaksbergerstraat vraagt om meer veiligheid op deze weg.

Duurzaamheid

Impact van duurzaamheid moet niet te groot zijn op leefbaarheid en inrichting van het buitengebied. Geen zonnepanelen op maaiveld/landbouwgrond maar op gebouwen.

Natuur

Koesteren van bestaande natuur, niet uitbreiden. Investeren in hogere kwaliteit van bestaande natuur in plaats van uitbreiden van natuur.

Recreatie

Investeren in recreatieve routes. Recreatie beheersbaar en kleinschalig.

Water

Waterhuishoudingen en beleving hiervan versterking.

20. Beckum kern

De gedragen uitkomst was dat leefbaarheid hét centrale thema is. Als belangrijkste wordt aangegeven dat de jeugd/jongeren behouden moeten blijven voor het dorp.

Programmering woningbouw

- Voor jeugd, dus betaalbaar
- Staat met stip op 1
- Jongeren in dorp behouden is basis voor alles

Gemeenschapsgebouw

- Is een middel om doel (gemeenschapszin, ontmoeten) te bereiken
- Multifunctionele en flexibele ruimtes die betaalbaar zijn
- Om speciale activiteiten te organiseren
- Nu zijn verenigingen versnipperd, waardoor tevens de gemeenschapszin is versnipperd. Een gebouw versterkt de gemeenschapszin. Faciliteren vanuit gemeente is gewenst (ook bij andere gemeenten kijken hoe zij kernen faciliteren)
- Bestaande ruimtes inzetten voor gemeenschapsgebouw (nieuwbouw is perse noodzakelijk)

Basisschool

- Behouden van basisonderwijs voor de kern Beckum
- School in het groen, ruimte voor spelen en ervaren

Binnenkomst Beckum (aanzicht) is niet fraai

- Beckum Palace
- Leegstand Kings wok aanpakken
- Handhaven op parkeren in openbare ruimte

Verkeersveiligheid

- Haaksbergsestraat, drukte nam af na opening N18 en neemt nu weer toe
- Kings Wok/Beckum Palace parkeren

Opmerkingen, suggesties en vragen

- Het zijn vaak dezelfde jongeren die wel (of niet) deelnemen aan activiteiten
- Behoud kerkgebouw als gebouw (functie onafhankelijk)
- Wat is kern? Groter dan huidige grens; rand huidige kern hoort er ook bij. De afscheiding kern/buitengebied speelt bij bewoners minder
- Kan Beckum profiteren van Beckumpalace, bijvoorbeeld B&B
- 'Crossbos' (hoek pastoor Eppinkstraat/Kerkpad) verbeteren qua gebruik en aanzicht
- Speelmogelijkheid voor kinderen (natuurlijk spelen)
- Verbeteren van de toegankelijkheid van het groen in de directe omgeving van de kern (nu afgesloten door de eigenaar
- De kern Bentelo genoemd als voorbeeld op gebieden zoals woningbouw en een gemeenschapsgebouw

21. Maak de beste routes langs hotspots – Jongeren

Er heeft zich niemand aangemeld voor de workshop.